

Femeia cu pălărie roșie

De sub borurile generoase ale pălăriei ochelarii păreau două agate în bătaia soarelui, mă gândesc, încercând să reconstitui din viziunea copilului de ieri o apariție spectaculoasă pe Calea Șotronului. Sigur, nu se chema așa, dar i s-ar fi potrivit acea denumire străzii, cu o mare porțiune din trotuar acoperită cu pătrățele, delimitate cu creta pe asfalt, în care săream noi ca niște pui de cocostârc. Eram un grup mare de copii, ieșiți ca din pușcă din casele noastre, cu obligații și constrângeri zilnice, în libertatea străzii, unde puteam striga, sări, râde cu gura până la urechi. Ne jucam cam aceleași jocuri, de-a prinsa, de-a v-ați ascunselea, săream, țipam, aruncând în afară tot ce ținusem în noi obligați de reguli și regulamente. Sigur și orele de joc aveau stereotipia lor, imaginația nu ne ajuta mereu, de aceea zilele în care pe stradă își făcea apariția femeia cu pălărie roșie erau speciale, stârnind în noi reacții nemaiîncercate.

Părea a fi coborât de undeva dintr-un tărâm inaccesibil, dintr-o poveste după lectura căreia rămâneam muți și alunecam fără voie într-un coșmar, ori în cel mai fericit caz într-un vis cu vrăjitori, din aceia ce alungă duhurile rele. Noi însă o doream prin preajmă tocmai pentru acele senzații ascuțite, ce-și găseau răspunsul într-un râs spăimos.

Cineva anunța doar atât „vine!” și instantaneu ne întrerupeam jocul, oricât ar fi fost de atractiv, pentru că ceea ce vedeam întrecea așteptarea, ce ne frisona de fiecare dată altfel, dar foarte intens. Râdeam de ea, de obrazul ei desfigurat, cu cruzimea inconștientă a copilăriei. Ea ne răspundea cu un rânjet. Țipam atunci și ne îndepărtam înspăimântați pe moment, dar reveneam și o urmăream, sperând să mai întoarcă spre noi obrazul mutilat. Vroiam să ne mai sperie, să mai țipăm de spaimă, senzația era puternică, nu ne-o puteam alunga.

De fiecare dată cineva de la vreo fereastră, agasat de țipetele noastre striga: „nu vă e rușine? Treceți toți în casele voastre!”

Femeia cu pălărie roșie mi-a rămas în minte multă vreme după ce n-am mai jucat șotron, ci am sărit ca un pui de cocostârc dintr-un val al vieții într-altul, încercând să mă țin pe creasta lui. Îmi pare rău acum pentru reacția copilului de atunci. Ni se mai adumbrește zâmbetul, ni se mai schimonosește obrazul de prea mult râs, ori de prea multe tristeți, dar dacă n-am rămas mutilați de vreo dramă suntem norocoși. Povestea noastră de viață s-a depănat altfel decât a ei.

*

- Am aflat că ați cunoscut-o bine pe Ina, doamna Vera.
- Și eu am aflat despre dumneata că scrii.
- De unde știți?
- Știu.
- Așa-i, dar Ina nu e pentru mine doar un subiect, am cunoscut-o pe când eram copil, locuia pe una din străzile apropiate de casa mea. Acum nu mai stă acolo, din câte știu,
- Doctorul și Ina s-au mutat aici, la două case de mine. Dar locuința lor pare pustie, nu se vede lumină nicicând. Nu primeau niciodată pe nimeni în vizită, așa încât n-am informații

proaspete, adaugă zâmbind doamna Vera, cea mai documentată locatară din zonă. Promit să mai cercetez.

Am fost colege de liceu și de clasă. Acum o fi bătrână Ina ca și mine, dar atunci era de o frumusețe răpitoare. Te vrăjea.

- N-aveți o fotografie cu ea?

- Nu. Pe vremea tinereții mele nu se prea fotografia lumea. Acum în orice situație te-ai afla, gata, uite-mă asta sunt, asta fac, ce ziceți, așa-i că sunt interesantă? S-a dus misterul, taina, cu selfiurile ăstea, sau cum le-o zice.

- Ori femeia cu pălărie roșie, așa-i spuneam noi copiii de pe stradă, era toată învăluită într-un mister ce ne fascina. Așa cu pălăria trasă pe ochii acoperiți cu ochelari negri, groși, putea fi orice: femeie: pirat, vrăjitoarea, cea rea, judecând după râsul dizgrațios, în fapt răi eram noi, cei care o abuzam însoțindu-i trecerea cu țipete. Era o apariție neobișnuită, de bîlci, una din acelea care-ți taie răsufarea.

- A evadat odată, au găsit-o la margine de oraș, unde poposise un circ ambulat. Dar asta s-a întâmplat, mult mai târziu, hai să mergem pe firul Ariadnei.

Doamna Vera de modă veche, dar bună, mă gândeam, mi-a așezat în față o farfurioară de forma frunzei de viță cu o dulceață ușor amăruie și un pahar cu apă rece.

- Cafeaua mai târziu, turcească, într-un ibric de aramă. Da, era frumoasă Ina în vremea anilor de liceu. Și cochetă cum nu s-a mai văzut. Avea în buzunarul uniformeii o oglinjoară, se privea în ea și în timpul orelor, pe sub bancă. Totul trebuia să fie perfect așezat, la locul cuvenit. Șuvița din stânga alunecând puțin mai spre dreapta era repede adusă la locul ei, firele sprâncenelor se ordonau obligatoriu în linia trasată de ea. Avea mania perfecțiunii, cred că de aici i s-a tras nenorocirea. Nimeni în locul ei nu și-ar fi putut dori mai mult decât avea. Un ten curat de culoarea piersicii, atinsă de un soare blând, ochi mari, rotunzi de un verde sălbatic, nasul perfect cu nări fremătând precum la caii de rasă, gura de o senzualitate evidentă, trupul mlădios, armonios în alcătuirea lui.

- Atrăgea desigur toate privirile.

- Pe unde trecea nu se putea altfel, dar în clasă era destul de însingurată. Liceul nostru fusese cândva de fete, aveam puțini băieți în clasă, ea, frumoasa cu nasul pe sus, era intangibilă, mereu nemulțumită de sine. „Am ochi rotunzi ca două roți și buza de sus prea subțire”, i s-ar fi plâns colegei de bancă, „Mi-aș dori ochi migdalați și buza de sus altfel desenată.” Aceea, stupefiată, ne-a încredințat și nouă secretul Inei. Ne-am făcut semnul crucii. Toană de adolescentă. Știi și dumneata cum e vârsta asta, a nemulțumirilor de tot felul, al neîncrederii în sine, mai ales, dar nu Ina trebuia să aibă îndoieli, noi toate am fi vrut să fim ca ea. „Îi va trece de bună seamă. E perfectă”, comentam cu invidie. Nu i-a trecut.

Ne-am împrăștiat ca potârnicile după absolvire. Două dintre fete s-au măritat, cele mai multe au urmat studii superioare, printre ele și Ina. Vroia să fie arhitect, mi se pare, nu știu dacă informația e cea bună, eu n-am mai întâlnit-o. Locuiam în cealaltă parte a orașului, drumurile nu ni s-au întretăiat niciodată.

La întâlnirea de zece ani de la terminarea liceului Ina a lipsit. Întrebând în dreapta și-n stânga despre motivul absenței, am aflat această cutremurătoare istorie. Am să v-o povestesc la următoarea noastră întâlnire. Ce ziceți?

Ce să zic. Trebuia să fiu de acord cu ce mi se propunea. Doamna Vera era un bun povestitor. Îmi stârnea curiozitatea oferindu-mi doze mici dintr-o poveste, pe care observase că o urmăream hulpavă. Dar cred și că mă vroia reîntoarsă în casa ei de bătrână singură, ademenindu-mă cu promisiuni de exclusivități în ceea ce o privește pe Ina.

- De fapt o chema Irina, tatăl ei, părinte singur, o alinta „Ina”. Vă aștept sâmbăta viitoare.

*

O poveste întreruptă îți lasă un gust amar, dezamăgitor. O completam în minte, încercând să-i găsim tâlcul. Doamna Vera înnodea și desfăcea altfel firul Ariadnei.

- Dorința Inei de a-și schimba înfățișarea a devenit cu timpul obsesie. Tatăl ei, îngrijorat peste măsură, a apelat la un psiholog. A fost alungat din casă, iar Ina a încetat să mai comunice o vreme cu părintele său. Acasă se întorcea târziu, după ce colinda spitale, clinici în căutarea unui chirurg estetician. La vremea aceea numărul lor nu era mare și cei care se dedicau acestei profesii aveau în tratament victime ale unor accidente de tot felul. Erau puțin oameni, din câte știu, preocupați să-și schimbe fața ori corpul cu care au venit pe lume dacă funcționau normal. Acum e altfel, totul poate fi îmbunătățit. Într-un fel obsesia tinerelor de azi în căutare de sâni voluptoși, buze senzuale și posterior provocator poate fi comparată cu cea a Inei, dar acum oferta e bogată, poți alege. Ina n-a găsit pe nimeni dispus s-o ajute.

- La Dumneavoastră nu e cazul, mai gândiți-vă, cred că astfel i-au răspuns cei solicitați.

- Cum altfel când îți bate la ușă o femeie de o asemenea frumusețe. Ce să modifici în armonia unei alcătuirii perfecte?

- Dar uite că ea se credea atât de imperfectă încât nu se mai suporta.

Unul dintre medicii, pe la care a trecut, insistând în zadar s-o opereze, s-a emoționat vizibil când i-a trecut pragul. Era și Nefertiti „frumusețea care vine” în înțelesul numelui și zeița iubirii, Afrodita, dar întreaga ei alcătuire respecta chiar și cerințele sistemului Ayurveda, apărut în India, cu mii de ani în urmă, despre care se credea că este de origine divină, ce ne învață că frumusețea adevărată, profundă, constă în armonia dintre trup, suflet și spirit. Aici era fisura, în felul în care se percepea pe sine Ina.

A căutat-o. Emoția și bucuria Inei l-au copleșit. A încercat, s-a străduit din răputeri s-o convingă să se accepte. „Ești perfectă Ina, crede-mă perfectă, după toate standardele și sofisticatele măsurători. Niciun bisturiu din lume n-ar putea reface această armonie, sau, mă rog, nu al meu. Iartă-mă!

Nu l-a iertat. I-a interzis s-o mai caute, doar că medicul îndrăgostit n-a putut sta departe de ea.

- Dumneata ce crezi despre el, ar fi trebuit să renunțe.

- Nu știu doamna Vera, în dragoste și în război...

-N-ați alăturat fără temei aceste două vorbe, ele au urmat una alteia în viața Inei.

- Știți multe despre ea, mult mai multe decât m-ați lăsat să înțeleg la prima noastră întâlnire.

- Așa-i, dar ar fi păcat să le deșert din sac pe toate dintr-o dată. Vă aștept și mâine.

- Voi veni cu siguranță, i-am răspuns, bucuroasă că a scurtat intervalul dintre întâlnirile noastre.

*

- Doctorului i-a fost greu să aleagă între a consimți operația cerută ori a dispărea definitiv din viața Inei.

- Și a acceptat operația.

- Ce să facă bietul om, era vrăjit. Și așa cred că a rămas și în timpul intervenției: speriat, emoționat cu mâna tremurând, oricum stăpân pe el, pe cunoștințele lui, pe experiența lui de atâția ani de practică n-a fost. Își ieșise din sine, din fire, din spaima de a nu greși. obrazul devastat al Inei, cu pleoapele căzute peste ochi și gura cu buza înălțată descoperind dantura într-un rictus de agresivitate, a fost condamnarea lui, nu la închisoare, cu atât mai puțin la moarte, deși și-a dorit-o zilnic, ci la o viață silnică.

Ce s-a petrecut acolo, în spital, nu știu, n-am informații, dar am aflat că doctorul n-a mai profesat. A renunțat de bună voie, a fost obligat? Întrebări fără răspuns. Știu doar, de la o profesoară de pian, a cărei nepoată făcea menajul celor doi, că doctorul a luat-o de soție pe Ina, a dus-o în casa părinților, moștenită de la răposați, obligându-se – acum nu știu, în fața unor autorități, ori doar în fața propriei conștiințe – să-i poarte de grijă întreaga viață.

Locuiau în încăperi separate. Fata le lăsa mâncarea la ușa camerei, nu-i vedea, nu-i auzea, pleca după prânz și casa reintra în tăcerea de mormânt, pe care o spărgea dimineața cu vasele ei de gătit.

Își rumegau acolo, în izolare, durerea ce nu putea fi nici mărturisită, nici petrecută. Oglinzile dispăruseră, lumina era puțină, domnea în toată casa un cenușiu gros plin de remușcări și de o arzătoare sete de răzbunare. Așa îmi explic faptul că Ina a supraviețuit acelei cumplite drame din viața ei. Clocea în întunericul dormitorului ei lovitura de pedeapsă. Cred că de aceea n-a făcut niciodată plângere pentru grava vătămare ce i s-a adus. Câteva luni, ori ani de pușcărie treceau ei cumva până la urmă, ar fi scăpat prea ușor călăul.

- Acum înțeleg, doamna Vera, de ce a acceptat să se căsătorească cu el. Sigur era greu să-ți imaginezi vreun alt pretendent, iar ea îl dorea pe el anume alături, spre a-și vedea zilnic victima, să-l doară ceea ce vede, să nu-și poată uita fapta nelegiuită. Dar nu înțeleg un lucru, de ce n-au apelat la o altă intervenție care să îndrepte cumva dezastrul.

- Asta o știu doar cei doi și ei n-au făcut niciodată, nimănui, confesiuni. Că trăiau o dramă e de la sine înțeles, cât de grea, de netrăit era pentru amândoi, am aflat de la aceeași profesoară de muzică, a cărei nepoată i-a povestit cum întorcându-se odată în casă, după nu știu ce lucru vital pentru ea, a surprins o scenă ce a tulburat-o multă vreme și-a fost hotărâtoare în decizia de-a nu se mai întoarce niciodată acolo. „Doamna Ina stătea în fața ușii dormitorului ei, în holul comun. Domnul doctor în același spațiu la o anumită distanță. „Te-am strigat”, i-a spus doamna,

„pentru că astăzi nu ți-am spus cât de fericită sunt” și a râs cu toată gura. Era greu de privit. Domnul doctor și-a acoperit fața și plângea în hohote. Am fugit speriată și n-am mai revenit niciodată în acea casă.”

- Dumnezeu, scena se petrecea zilnic, era modul în care se răzbuna Ina pe cel ce-a nenorocit-o. Dar noi, copiii, o vedeam plimbându-se pe stradă, mereu cu o pălărie roșie și cu ochii acoperiți de ochelari de soare, negri. Râdea și spre noi arătându-ne dinții. Era neplăcut de privit, dar și incitant, era ceva nemaivăzut.

- Era o altă fază a comportamentului ei. Ura pe toată lumea, universul întreg era vinovat pentru infernul în care trăia. „Da, credeți că viața e frumoasă pentru voi? Are și alte fețe, priviți-o pe asta!” Un comportament fără îndoială deviant, dar nici n-o puteai izola de lume fără consimțământul ei și-apoi nu făcea vreun rău fizic, dacă n-ați fi râs de ea, nu v-ar fi întors râsul ei de fiară rănită. Eu, după cum îți spuneam, n-am întâlnit-o niciodată, nu-i știu pălăria roșie, cred că o purta tocmai pentru a fi mai vizibilă și pentru a șoca. Astăzi ne despărțim. Lipsesc câteva zile de acasă dar duminică seara mă întorc, luni ne putem vedea la o dulceață de trandafiri și o cafea.

- Turcească, într-un ibric de aramă.

*

În dimineața aceea, ca și în altele de când îi abandonase femeia ce-i ajuta în casă, doctorul pregăti cu grijă micul dejun. Păstrase obiceiul de a lăsa tava în pragul ușii. Era un moment greu de suportat acela în care Ina deschidea ușa și râdea cu toată gura, privindu-l cu pleoapele căzute peste ochi. „Sunt fericită cu tine, vezi, sunt fericită!” Aceea era singura ocazie în care o vedea. Se pregătea sufletește să poată suporta momentul. „Trebuie să-ți porți crucea”, își spunea, „ești vinovat”, după care se întorcea în celula lui în care-și mesteca remușcările, rană ce sângera mereu și mereu.

Ina deschidea atunci când îi auzea pașii apropiindu-se și percepea sunetul tăvii pe măsuta din dreptul ușii. În acea dimineață n-a deschis. A mai rămas un minut, două, așteptând. S-a îndepărtat apoi cu urechile ciulite la eventuale sunete ce i-ar fi anunțat prezența. Nimic. După vreo oră în care mintea încropea scenariu după scenariu, unul l-a făcut să alerge la ușa ei, s-o deschidă și s-o salveze. Camera era pustie. A sunat la urgențe, dispăruse femeia lui. Avea nevoie de ajutor.

Au găsit-o în aceeași zi la marginea orașului unde o trupă a unui circ ambulant poposise de ceva vreme. Nu s-a opus când a implorat-o să se întoarcă acasă. „Asta-i tot ce-am găsit, sigur mă potriveam mai bine la un bâlci, m-ai pregătit pentru acel rol ca un bun profesionist ce ești. Privește-mă. Am să mai evadez, mă sufoc în miasma urii ce-ți port, dar nu mă căuta, mă voi întoarce mereu spre a-ți mărturisi fericirea ce-o simt alături de tine” și obrazul i s-a schimonosit în râsul crud de fiară rănită.

- Așa trebuie să fi fost, ați intuit bine acest episod al unei drame de nesuportat. Vă completez eu scena finală.

- Vă ascult doamna Vera, sunt numai urechi.

- În ziua ce a urmat evadării nici micul dejun, nici prânzul n-au ajuns pe măsuța din holul comun.

„Vrea să mă pedepsească pentru absență, mă cunoaște prea puțin, eu știu să rabd, asta cu foamea e un fleac”, și-o fi zis Ina, „dar n-am să-l scutesc de zâmbetul și declarația zilnică de amor.” Casa era goală. L-a găsit în magazia din curte, atârna de una din grinzi. A închis ușa și i-a comunicat sec surorii lui cele întâmplare.

A lipsit de la înmormântare și după știința mea n-a mai ieșit vreodată din casă.

Am tăcut amândouă. Cafeaua se răcise, am sorbit-o totuși spre a nu-mi supăra gazda și am plecat mulțumindu-i.

*

Stăteam în fața ferestrelor Inei, încercând să le străpung întunericul și tăcerea, misterul. Orele treceau, dar nu mă puteam desprinde de acel loc. Speram s-o văd.

Într-un târziu, când așteptarea devenise chinuitoare, zadarnică, am zărit în colțul străzii o pălărie roșie. Înainta spre mine. Am înțepenit. Mi se uscaseră gura. Înghițeam în sec emoții vechi, puternice, încă vii.

De sub cozorocul de pânză roșie ochii unei adolescente mi-au notat prezența cu indiferență. O clipă s-a oprit în dreptul ferestrelor cu storurile trase. Ceva îi atrăsese atenția. M-am oprit și am văzut un minuscul anunț „Casă de vânzare”. N-o interesa. S-a îndepărtat zâmbind unui gând știut doar de ea. Avea gura senzuală, ademenitoare și ochi migdalați de culoarea frunzei.

